

استانداردهای بین‌المللی کار حرفه‌ای حسابرسی داخلی

تاریخ بازنگری: اکتبر ۲۰۱۶

تاریخ اجرا: ژانویه ۲۰۱۷

The Institute of
Internal Auditors

برگردان: حمیدرضا ارجمندی
(حسابدار رسمی و دکترای مدیریت کسب و کار)

جامعه حسابداران رسمی ایران
مرکز آموزش و تحقیقات حسابداری و حسابرسی حرفه‌ای

۱۳۹۶

کلیه حقوق محفوظ و تکثیر یا اقتباس و نقل تمام یا قسمتی از مطالب این نشریه بدون اجازه کتبی جامعه حسابداران رسمی ایران ممنوع است.

عنوان و نام پدیدآور : استانداردهای بین‌المللی کار حرفه‌ای حسابرسی داخلی / انجمن حسابرسان داخلی (بریتانیا)؛ برگردان حمیدرضا ارجمندی.
 مشخصات نشر : تهران: آفرینندگان، ۱۳۹۶
 مشخصات ظاهری : ۷۲ ص.
 شابک : 978-600-97986-2-9
 وضعیت فهرست‌نویسی : فیبا
 یادداشت: : عنوان اصلی:

International standards for the professional practice of internal auditing - Standards,, 2016.

موضوع : حسابرسی داخلی -- استانداردها
 موضوع : Standards Auditing, -- Internal
 موضوع : حسابرسی -- استانداردها
 موضوع : Auditing -- Standards
 شناسه افزوده : ارجمندی، حمید رضا، مترجم
 شناسه افزوده : جامعه حسابداران رسمی ایران - مرکز آموزش و تحقیقات حسابداری و حسابرسی حرفه‌ای.
 شناسه افزوده : انجمن حسابرسان داخلی بریتانیا
 شناسه افزوده : Institute of Internal Auditors (U.K.)
 رده‌بندی کنگره : HF ۲۵/۵۶۶۸/الف ۱۳۹۶
 رده‌بندی دیویی : ۴۵۸۰۲۱۸/۶۵۷
 شماره کتابشناسی ملی : ۴۸۱۰۷۴۷

نام کتاب :	استانداردهای بین‌المللی کار حرفه‌ای حسابرسی داخلی
تألیف :	مرکز آموزش و تحقیقات حسابداری و حسابرسی حرفه‌ای
ناشر :	جامعه حسابداران رسمی ایران
تیراژ :	۳۰۰۰
نوبت چاپ:	اول، ۱۳۹۶
قیمت :	
شابک :	978-600-97986-2-9

نشانی: تهران - خیابان سپهبد قرنی - نرسیده به پل کریم خان زند - خیابان شهید امانی - شماره ۴

صندوق پستی: تهران ۷۵۴۳-۱۵۸۷۵

تلفن: ۴۲۹۲۵ نامبر: ۸۸۸۰۵۱۱۹

www.iacpa.ir info@iacpa.ir

فهرست مطالب

شماره صفحه

پیشگفتار	۱	■
پیشگفتار مترجم	۳	■
واژه‌نامه	۱	■
چارچوب کارهای حرفه‌ای بین‌المللی	۱۱	■
■ مأموریت حسابرسی داخلی	۱۲	
■ اصول اساسی	۱۲	
■ تعریف حسابرسی داخلی	۱۲	
■ آیین رفتار حرفه‌ای	۱۳	
نمودار استانداردهای بین‌المللی کار حرفه‌ای حسابرسی داخلی	۱۷	■
استانداردها	۱۹	■
■ مقدمه استانداردها	۱۹	
■ استانداردهای عمومی	۲۳	
■ استانداردهای عملکرد	۳۷	

پیشگفتار

با ارتقای نیازهای اطلاعاتی استفاده‌کنندگان از اطلاعات مالی و لزوم استفاده بهینه و اثربخش از منابع اقتصادی کشور، مسئولیت مدیران بنگاه‌ها و حساب‌برسان گسترش و تعمیق قابل ملاحظه‌ای نسبت به دوره‌های قبل یافته است. حفظ توان نقدینگی و سودآوری، توسعه سرمایه‌گذاری به ویژه افزایش توان مقابله با رویدادهای غیرمنتظره و قابلیت گزارش‌دهی و تحقق اثربخشی و کارایی فعالیت‌ها از جمله مواردی محسوب می‌شوند که در تداوم حیات واحد تجاری نقش بسزایی ایفا می‌نمایند. انجام این مهم به خصوص در شرایط و وضعیت‌های پیچیده اقتصادی کنونی، درک روشن از استانداردهای حسابداری، حسابرسی، قوانین و مقررات حقوقی-مالی، سیستم‌های اطلاعاتی مالی-غیر مالی و بکارگیری تکنیک‌های پیشرفته، آمار و ریاضی را اجتناب‌ناپذیر ساخته است. در راستای این مهم، بانک مرکزی جمهوری اسلامی ایران و سازمان بورس و اوراق بهادار ایران به عنوان نهادهای نظارتی و مقررات‌گذار بازارهای پول و سرمایه ضرورت ایجاد کمیته‌ی حسابرسی و واحد حسابرسی داخلی و اهمیت و نقش آنها را بارها مورد تأکید و تأیید قرار داده‌اند.

جامعه حسابداران رسمی ایران امید دارد، ترجمه و انتشار آخرین نسخه‌ی استانداردهای بین‌المللی کار حرفه‌ای حسابرسی داخلی، موجب ارتقا اثربخشی، کارایی و صرفه‌ی اقتصادی بنگاه‌های اقتصادی گردیده و کمک نماید که قابلیت اتکا گزارشات مالی و غیرمالی با رعایت قوانین و مقررات مربوط بیشتر شود.

جامعه حسابداران رسمی ایران

مرکز آموزش و تحقیقات حسابداری و حسابرسی حرفه‌ای

(یک)

آفسرین جان آفرین پاک را آن که جان، محمد و ایمان خاک را

پیشگفتار

حسابرسی داخلی با شتاب چشمگیری در سطح جهان در حال توسعه است. فارغ از ریشه‌یابی این موضوع و بررسی پیشینه‌ی حسابرسی داخلی در جهان و ایران، از ابتدای دهه‌ی جاری، حرفه‌ی حسابرسی داخلی و انجام حسابرسی مذکور طبق استانداردهای بین‌المللی مربوط، توجه ویژه‌ی بسیاری از مدیران بنگاه‌های اقتصادی و ارگان‌ها و سازمان‌های مقررات گذار را در کشورمان نیز به خود جلب کرده است. بانک مرکزی جمهوری اسلامی ایران حتی در اواسط دهه‌ی ۸۰ در قالب ”رهنمودهایی برای نظام مؤثر کنترل داخلی در مؤسسات اعتباری“، لزوم ایجاد کمیته‌ی حسابرسی و واحد حسابرسی داخلی را به تمامی بانک‌ها و مؤسسات اعتباری غیر بانکی ابلاغ نموده است. همچنین سازمان بورس و اوراق بهادار در ابتدای دهه‌ی جاری، رعایت مفاد منشورهای کمیته‌ی حسابرسی و فعالیت حسابرسی داخلی (تهیه شده توسط سازمان مذکور) را برای کلیه‌ی ناشران پذیرفته شده در بورس اوراق بهادار تهران و فرا بورس ایران، الزامی کرده است. شایان توجه است که به موجب مفاد ماده (۱۰) منشور فعالیت حسابرسی داخلی مذکور، ”حسابرسان داخلی در انجام حسابرسی داخلی باید استانداردهای داخلی لازم‌الاجرا و آیین رفتار حرفه‌ای حسابرسان داخلی و در نبود استانداردهای مورد نیاز، استانداردهای بین‌المللی حسابرسی داخلی را رعایت نمایند.“ ترجمه‌ی آخرین نسخه‌ی استانداردهای بین‌المللی کار حرفه‌ای حسابرسی داخلی، در راستای تأمین نیاز مذکور و کمک به همکاران عزیزی که در حوزه‌ی حسابرسی داخلی به هر نحو خدماتی ارائه می‌دهند، صورت گرفته است. نظر به این که مطالعه‌ی **واژه‌نامه** به درک شفاف‌تر متن استانداردها کمک می‌کند، برخلاف معمول، **واژه‌نامه** در ابتدای مجموعه‌ی حاضر تقدیم شده و سایر الزاماتی که سنگ زیر بنای تدوین استانداردهای یاد شده تلقی می‌شود (چارچوب کارهای حرفه‌ای بین‌المللی) نیز قبل از بیان استانداردها، در این مجموعه ارائه گردیده است.

حمیدرضا ارجمندی

(سه)

واژه‌نامه (Glossary)

آیین رفتار حرفه‌ای (Code of Ethics)

آیین رفتار حرفه‌ای انجمن حساب‌رسان داخلی (IIA) عبارت است از اصول مرتبط با حرفه و کار حساب‌رسی داخلی و ضوابط رفتاری که نحوه‌ی رفتار مورد انتظار از حساب‌رسان داخلی را شرح می‌دهد. آیین رفتار حرفه‌ای در مورد اشخاص و مؤسساتی که خدمات حساب‌رسی داخلی ارائه می‌دهند، کاربرد دارد. هدف آیین رفتار حرفه‌ای ترویج فرهنگ رفتار حرفه‌ای در سطح بین‌المللی حرفه‌ی حساب‌رسی داخلی است.

ارائه‌دهنده‌ی برون سازمانی خدمات (External Service Provider)

ارائه‌دهنده‌ی برون سازمانی خدمات عبارت است از یک شخص یا موسسه‌ای برون سازمانی که دارای دانش، مهارت و تجربه در رشته‌ای خاص است.

ارزش افزایی (Add Value)

فعالیت حساب‌رسی داخلی زمانی که اطمینان‌دهی مربوط و بی‌طرفانه‌ای ارائه می‌دهد و به اثربخشی و کارایی فرآیندهای نظام راهبری، مدیریت ریسک و کنترل کمک می‌کند، موجبات ارزش افزایی را برای سازمان (و ذی‌نفعان آن) فراهم می‌نماید.

■ استاندارد (Standard)

بیانیه‌ی رسمی حرفه‌ای منتشره توسط هیأت استانداردهای حسابرسی داخلی بین‌المللی که الزامات انجام طیف گسترده‌ای از فعالیت حسابرسی داخلی و ارزیابی عملکرد حسابرسی داخلی را تعیین می‌کند.

■ استقلال (Independence)

وجود آزادی عمل در شرایطی که توانایی فعالیت حسابرسی داخلی برای ایفای مسئولیت‌های حسابرسی داخلی، به صورت بی‌طرفانه، مورد تهدید قرار می‌گیرد.

■ اصول اساسی کار حرفه‌ای حسابرسی داخلی

(Core Principles for the Professional Practice of Internal Auditing)

اصول اساسی کار حرفه‌ای حسابرسی داخلی، پایه و شالوده‌ی چارچوب کارهای حرفه‌ای بین‌المللی است و از اثر بخشی حسابرسی داخلی پشتیبانی می‌کند.

■ اظهار نظر (Engagement Opinion)

دسته‌بندی، نتیجه‌گیری و یا توصیف دیگری از نتایج یک کار حسابرسی داخلی، در محدوده اهداف و دامنه آن کار.

■ اظهار نظر کلی (Overall Opinion)

دسته‌بندی، نتیجه‌گیری و یا توصیف دیگری از نتایج کار حسابرسی داخلی توسط رئیس حسابرسی داخلی که معطوف به سطح هیأت مدیره و فرآیندهای نظام راهبری، مدیریت ریسک و کنترل سازمان می‌باشد. اظهار نظر کلی، قضاوت حرفه‌ای رئیس حسابرسی داخلی است که مبتنی بر نتایج حاصل از انجام تعدادی کارهای فردی و دیگر فعالیت‌ها، برای بازه زمانی مشخص، می‌باشد.

■ **اهداف عملیاتی کار حسابرسی داخلی (Engagement Objectives)**

بیانیه‌های تدوین شده توسط حسابرسان داخلی که دستاوردهای کار مورد نظر را تعریف می‌کند.

■ **انتظار می‌رود (Should)**

در متن استانداردها از عبارت “انتظار می‌رود” زمانی استفاده شده که پیروی از استانداردهای مربوط، مورد انتظار است، مگر زمانی که بر اساس قضاوت حرفه‌ای، انحراف از استاندارد مربوط، موجه باشد.

■ **اهمیت (Significance)**

اهمیت (Importance) نسبی یک موضوع در جامعه یا زمینه‌ای که در آن جامعه یا زمینه، آن موضوع، مشتمل بر عوامل کمی و کیفی از قبیل اندازه، ماهیت، میزان تأثیرگذاری و مربوط بودن، مورد توجه یا بررسی قرار می‌گیرد. هنگام ارزیابی اهمیت موضوعات در جامعه یا زمینه‌ی مرتبط با اهداف عملیاتی کار حسابرسی، قضاوت حرفه‌ای به حسابرسان داخلی کمک می‌کند.

■ **باید (Must)**

در متن استانداردها از واژه‌ی “باید” برای مشخص کردن الزام بدون قید و شرط استفاده می‌شود.

■ **برنامه انجام کار حسابرسی داخلی (Engagement Work Program)**

سندی که روش‌های انجام کار، برای دستیابی به اهداف برنامه‌ریزی شده‌ی (Plan) حسابرسی داخلی را مشخص می‌کند.

■ بی‌طرفی (Objectivity)

نگرش ذهنی غیرجانبدارانه‌ای (غیرمغرضانه) که به حسابرسان داخلی اجازه می‌دهد کارها را به نحوی انجام دهند که ضمن اعتقاد به نتیجه‌ی کارشان، هیچ مصالحه و سازشی در مورد کیفیت صورت نگیرد. بی‌طرفی، حسابرسان داخلی را ملزم می‌کند که قضاوت حرفه‌ای خود را در خصوص موضوعات مورد حسابرسی تابع نظر دیگران قرار ندهند.

■ تضاد منافع (Conflict of Interest)

هرگونه ارتباطی که وجود داشته و یا به نظر می‌رسد وجود دارد و در جهت بهترین منفعت سازمان نیست. تضاد منافع به توانایی یک شخص برای انجام وظایف و مسئولیت‌هایش، به طور بی‌طرفانه، آسیب وارد می‌کند.

■ تقلب (Fraud)

هر گونه عمل غیر قانونی که مشخصه آن فریب، پنهان کاری یا سوء استفاده از اعتماد باشد. این اعمال بستگی به تهدید به خشونت یا بی‌حرمتی یا استفاده از نیروی فیزیکی ندارد. تقلب توسط اشخاص و سازمان‌ها برای دستیابی به پول، دارایی یا خدمات، خودداری از پرداخت یا تحمل زیان خدمات یا حفظ امتیاز شخصی یا حفظ کسب و کار، به وقوع می‌پیوندد.

■ تکنیک‌های حسابرسی مبتنی بر فناوری (Technology-based Audit Techniques)

هر گونه ابزار خودکار حسابرسی، مانند نرم‌افزار عمومی حسابرسی، نرم‌افزارهای آزمون داده‌ها، برنامه‌های حسابرسی کامپیوتری و تکنیک‌های حسابرسی به کمک کامپیوتر.

▣ چارچوب کارهای حرفه‌ای بین‌المللی

(International Professional Practices Framework)

چارچوبی مفهومی که استانداردها، دستورالعمل‌ها و رهنمودهای IIA را سازمان می‌دهد. استانداردها، دستورالعمل‌ها و رهنمودهای مذکور متشکل از دو گروه: (۱) الزامی و (۲) توصیه شده، می‌باشد.

▣ خدمات اطمینان دهی (Assurance Services)

رسیدگی بی‌طرفانه‌ی شواهد، با هدف ارزیابی مستقل فرآیندهای نظام راهبری، مدیریت ریسک و کنترل سازمان. این ارزیابی از جمله ممکن است مشتمل بر امور مالی، عملکرد، رعایت قوانین و مقررات، سیستم امنیتی و کارهای مربوط به راستی آزمایی باشد.

▣ خدمات مشاوره‌ای (Consulting Services)

فعالیت‌های مشاوره‌ای و خدمات مرتبط که ماهیت و دامنه‌ی آن، بدون این که حسابرسان داخلی مسئولیت مدیریت را به عهده گیرند، به منظور ارزش‌افزایی و بهبود فرآیندهای نظام راهبری، مدیریت ریسک و کنترل سازمان، با مشتری توافق می‌شود. این خدمات از جمله می‌تواند شامل پیشنهاد، مشورت دادن، تسهیل کردن امور و آموزش باشد.

▣ راهبری فناوری اطلاعات (Information Technology Governance)

شامل رهبری، ساختارهای سازمانی و فرآیندهای که اطمینان می‌دهند فناوری اطلاعات بنگاه، از استراتژی‌ها و اهداف عملیاتی سازمان پشتیبانی می‌کند.

■ رئیس حسابرسی داخلی (Chief Audit Executive)

شخص ارشدهی است که مسئولیت مدیریت مؤثر فعالیت حسابرسی داخلی را مطابق مفاد منشور حسابرسی داخلی و عناصر الزامی IPPF به عهده دارد. رئیس حسابرسی داخلی یا افراد دیگری که به او گزارش می‌دهند، دارای صلاحیت و گواهینامه‌های حرفه‌ای مناسب خواهند بود. عنوان شغلی خاص یا مسئولیت‌های رئیس حسابرسی داخلی ممکن است در سازمان‌های گوناگون، متفاوت باشد.

■ رعایت قوانین و مقررات (Compliance)

پیروی از سیاست‌ها، برنامه‌ها، روش‌ها، قوانین، مقررات، قراردادهای یا سایر الزامات.

■ ریسک (Risk)

امکان وقوع رویدادی که دستیابی به اهداف عملیاتی را تحت تأثیر قرار می‌دهد. ریسک از جنبه‌های میزان اثرگذاری و احتمال اندازه‌گیری می‌شود.

■ ریسک قابل پذیرش (Risk Appetite)

سطحی از ریسک که یک سازمان حاضر به پذیرش آن است.

■ فرآیندهای کنترل (Control Processes)

سیاست‌ها، روش‌ها (دستی یا خودکار) و فعالیت‌هایی که قسمتی از یک چارچوب کنترل بوده و به منظور حصول اطمینان از این که ریسک‌ها در محدوده‌ی ریسک قابل تحمل، توسط فرآیندهای مدیریت ریسک مهار می‌شوند، طراحی می‌گردند.

■ فعالیت حسابرسی داخلی (Internal Audit Activity)

یک واحد، بخش، تیمی متشکل از مشاوران یا شخص (اشخاص) دیگری که خدمات مشاوره‌ای و اطمینان‌دهی مستقل و بی‌طرفانه‌ای را به منظور ارزش‌افزایی و بهبود عملیات سازمان، ارائه می‌کند. فعالیت حسابرسی داخلی، با ایجاد رویکردی منظم و روشمند به سازمان کمک می‌کند که جهت دستیابی به اهداف عملیاتی خود، اثربخشی فرآیندهای نظام راهبری، مدیریت ریسک و کنترل را ارزیابی و بهبود بخشد.

■ کار حسابرسی داخلی (Engagement)

حسابرسی داخلی ویژه، وظیفه یا فعالیت بررسی، حسابرسی داخلی، بررسی خود ارزیابی، بررسی تقلب یا ارائه خدمات مشاوره‌ای. یک کار حسابرسی داخلی ممکن است مشتمل بر وظایف چندگانه یا فعالیت‌های طراحی شده برای انجام مجموعه‌ای خاص از اهداف مرتبط باشد.

■ کنترل (Control)

هر اقدامی که توسط مدیریت، هیأت مدیره و دیگر اشخاص به منظور مدیریت ریسک و افزایش احتمال دستیابی به اهداف کلی و عملیاتی سازمان انجام می‌شود. مدیریت، اجرای اقدامات کافی را به منظور حصول اطمینانی معقول جهت دستیابی به اهداف کلی و عملیاتی سازمان، طرح‌ریزی، سازماندهی و هدایت می‌کند.

■ کنترل کافی (Adequate Control)

کنترل کافی زمانی وجود دارد که مدیریت به نحوی برنامه ریزی و سازماندهی کرده باشد که اطمینانی معقول از مدیریت مؤثر ریسک‌های سازمان و تحقق اهداف کلی و عملیاتی سازمان به طور کارا و با صرفه‌ی اقتصادی، حاصل شود.

■ کنترل‌های فناوری اطلاعات (Information Technology Controls)

کنترل‌هایی که از مدیریت کسب و کار و نظام راهبری پشتیبانی می‌کند و همچنین کنترل‌های عمومی و فنی استوار بر زیرساخت‌های فناوری اطلاعات، مانند نرم‌افزارهای کاربردی، اطلاعات، زیرساخت و کارکنان را فراهم می‌کند.

■ محیط کنترلی (Control Environment)

نگرش و اقدامات مدیریت و هیأت مدیره در خصوص اهمیت کنترل در سازمان محیط کنترلی نظم و ساختاری برای تحقق اهداف اصلی سیستم کنترل داخلی فراهم می‌کند. محیط کنترلی مشتمل بر عناصر زیر است:

- درستکاری و ارزش‌های رفتار حرفه‌ای (اخلاقی).
- فلسفه و سبک عملیاتی مدیریت.
- ساختار سازمانی.
- واگذاری اختیار و مسئولیت.
- سیاست‌ها و شیوه‌های مربوط به منابع انسانی.
- شایستگی کارکنان.

■ مخدوش شدن (Impairment)

مخدوش شدن بی‌طرفی فردی و استقلال سازمانی، ممکن است مشتمل بر تضاد منافع شخصی، محدودیت‌های دامنه‌ی فعالیت حسابرسی داخلی، محدودیت‌های دسترسی به ثبت‌ها یا مدارک، کارکنان و دارایی‌ها و محدودیت‌های منابع (تأمین وجوه مورد نیاز) باشد.

■ مدیریت ریسک (Risk Management)

فرآیندی جهت شناسایی، ارزیابی، مدیریت و کنترل رویدادها یا شرایط بالقوه، به منظور فراهم نمودن اطمینانی معقول برای دستیابی به اهداف عملیاتی سازمان.

■ منشور حسابرسی داخلی (Charter)

منشور حسابرسی داخلی، سندی رسمی است که اهداف فعالیت حسابرسی داخلی، اختیارات و مسئولیت‌های آن را تعریف می‌کند. منشور حسابرسی داخلی جایگاه حسابرسی داخلی در سازمان، اختیار دسترسی به ثبت‌ها و مدارک، کارکنان و دارایی‌های فیزیکی را تعیین نموده و دامنه‌ی فعالیت حسابرسی داخلی را تعریف می‌کند.

■ نظام راهبری (Governance)

ترکیبی یا مجموعه‌ای از فرآیندها و ساختارهایی که توسط هیأت مدیره به منظور آگاهی دادن، هدایت، مدیریت و نظارت بر فعالیت‌های سازمان، برای دستیابی به اهداف عملیاتی (Objectives) آن، ایجاد می‌شود.

■ هیأت مدیره (Board)

بالاترین سطح هیأت حاکمه‌ی (مانند هیأت عامل، هیأت سرپرستی یا هیأت رهبری یا هیأت امناء) مسئول اداره و یا نظارت بر مدیریت ارشد و فعالیت‌های سازمان. هر چند ترتیبات نظام راهبری در بخش‌ها و حوزه‌های مختلف، متفاوت است، معمولاً هیأت مدیره مشتمل بر اعضای است که مسئولیت اجرایی ندارند. اگر هیأت مدیره‌ای وجود ندارد، عبارت "هیأت مدیره" در این استانداردها ممکن است به کمیته یا نهاد دیگری که سازمان را رهبری می‌کند، معطوف گردد (مانند کمیته حسابرسی).

چارچوب کارهای حرفه‌ای بین‌المللی
International Professional Practices Framework

مأموریت حسابرسی داخلی

افزایش و حفاظت از ارزش سازمانی به کمک ارائه خدمات اطمینان‌دهی بی‌طرفانه و مبتنی بر ریسک، مشاوره و آگاهی بخشی (Insight).

اصول اساسی (Core Principles)

- درستکاری
- شایستگی و مراقبت حرفه‌ای
- استقلال و بی‌طرفی
- هم‌راستا با استراتژی‌ها، اهداف عملیاتی و ریسک‌های سازمان
- مناسب بودن جایگاه سازمانی و کافی بودن منابع
- کیفیت و بهبود مستمر
- ارتباط مؤثر اطمینان‌دهی مبتنی بر ریسک
- بصیر، کنشگر و متمرکز بر آینده
- مروج بهبود سازمانی

تعریف حسابرسی داخلی

حسابرسی داخلی، فعالیت مشاوره‌ای و اطمینان‌دهی مستقل و بی‌طرفانه‌ای، به منظور ارزش‌افزایی و بهبود عملیات یک سازمان، است. حسابرسی داخلی با ایجاد رویکردی منظم و روشمند به سازمان کمک می‌کند که برای دستیابی به اهداف عملیاتی خود، اثربخشی فرآیندهای مدیریت ریسک، کنترل و نظام راهبری را ارزیابی و بهبود بخشد.

آیین رفتار حرفه‌ای (Code of Ethics)

اصول:

انتظار می‌رود حساب‌برسان داخلی، اصول زیر را بکار گرفته و رعایت کنند:

▣ درستکاری (Integrity)

درستکاری، اعتماد ایجاد کرده و چنین اعتمادی، اساس یا زمینه‌ی اتکا به قضاوت حرفه‌ای حساب‌برسان داخلی را فراهم می‌نماید.

▣ بی‌طرفی (Objectivity)

حساب‌برسان داخلی بالاترین سطح بی‌طرفی حرفه‌ای را در مورد گردآوری، ارزیابی و ارائه اطلاعات درباره‌ی فعالیت یا فرآیند مورد رسیدگی، اعمال می‌نمایند. حساب‌برسان داخلی ارزیابی منصفانه‌ای از تمامی شرایط و رویدادهای مربوط به کار به عمل آورده و جهت ارائه‌ی قضاوت حرفه‌ای، تحت تأثیر منافع یا علایق شخصی خود و دیگران قرار نمی‌گیرند.

▣ رازداری (Confidentiality)

حساب‌برسان داخلی به ارزش و حق مالکیت اطلاعات دریافتی احترام می‌گذارند و بدون داشتن اختیار مناسب اطلاعات را فاش نمی‌کنند، مگر آن که وظیفه‌ای قانونی و یا حرفه‌ای برای افشای آن وجود داشته باشد.

▣ شایستگی (Competency)

حساب‌برسان داخلی دانش، مهارت‌ها و تجربه‌ی مورد نیاز را برای انجام خدمات حساب‌رسی داخلی بکار می‌گیرند.

ضوابط رفتاری

(۱) درستکاری

حسابرسان داخلی:

- ۱-۱) کارشان را با درستکاری، کوشش و مسئولیت‌پذیری انجام می‌دهند.
- ۱-۲) قوانین را رعایت کرده و موارد مورد انتظار قانون و حرفه را افشا می‌کنند.
- ۱-۳) آگاهانه در فعالیتی غیر قانونی و یا عملی که برای حرفه یا سازمان شایسته نیست، شرکت نمی‌کنند.
- ۱-۴) به اهداف عملیاتی مشروع و اخلاقی سازمان احترام گذاشته و در راستای تحقق آن همکاری و کمک می‌کنند.

(۲) بی‌طرفی

حسابرسان داخلی:

- ۲-۱) در فعالیت یا رابطه‌ای که مسلم یا ممکن است ارزیابی بی‌طرفانه‌ی آنان را مخدوش نماید، شرکت نمی‌کنند. مشارکت مذکور مشتمل است بر فعالیت‌ها یا روابطی که ممکن است در تضاد با منافع سازمان باشد.
- ۲-۲) چیزی را که مسلم یا ممکن است قضاوت حرفه‌ای آنان را مخدوش کند، نمی‌پذیرند.
- ۲-۳) تمامی واقعیت‌های با اهمیت شناسایی شده که عدم افشای آنها ممکن است گزارش فعالیت تحت بررسی را تحریف نماید، افشا می‌کنند.

۳) رازداری

حسابرسان داخلی:

۳-۱) در مورد استفاده از اطلاعاتی که در جریان انجام وظایفشان بدست می‌آورند محتاط بوده و از آنها محافظت می‌کنند.

۳-۲) از اطلاعات بدست آمده، به نفع هیچ کسی یا به هر نحوی که مغایر قانون یا بر خلاف اهداف عملیاتی مشروع و اخلاقی سازمان باشد، استفاده نمی‌کنند.

۴) شایستگی

حسابرسان داخلی:

۴-۱) صرفاً خدماتی را ارائه می‌دهند که برای انجام آنها، دانش، مهارت و تجربه دارند.

۴-۲) خدمات حسابرسی داخلی را طبق استانداردهای بین‌المللی برای کار حرفه‌ای حسابرسی داخلی انجام می‌دهند.

۴-۳) به طور مستمر اثربخشی، کارایی و کیفیت خدماتشان را بهبود می‌بخشند.

نمودار استانداردهای بین‌المللی کار حرفه‌ای حسابرسی داخلی

مقدمه استانداردها

حسابرسی داخلی در محیط‌های قانونی و فرهنگی متنوع، سازمان‌هایی متفاوت از نظر اهداف، اندازه، پیچیدگی و ساختار، توسط افرادی شاغل در درون یا بیرون از سازمان، انجام می‌شود. با وجود این که تفاوت سازمان‌ها ممکن است بر کار حسابرسی داخلی در هر محیطی تأثیر گذار باشد، پیروی از استانداردهای بین‌المللی کار حرفه‌ای حسابرسی داخلی (استانداردها) جهت انجام مسؤولیت‌های حسابرسان داخلی و فعالیت حسابرسی داخلی، ضروری است. اگر فعالیت حسابرسی داخلی یا حسابرسان داخلی در مورد پیروی از بخش‌های معینی از این استانداردها با محدودیت‌های ناشی از قوانین و مقررات روبرو شوند، پیروی از سایر بخش‌های این استانداردها و افشای مناسب در این خصوص ضروری است.

اگر این استانداردها در کنار استانداردهای صادره توسط سایر مراجع معتبر، بکار گرفته شود، ممکن است استفاده از استانداردهای دیگر نیز به عنوان استانداردهای مناسب، مطرح گردد. در چنین مواردی باید از استانداردهای بین‌المللی کار حرفه‌ای حسابرسی داخلی پیروی نمود. با این حال، چنانچه استانداردهای دیگر محدودکننده‌تر باشند، می‌توان از آنها پیروی کرد.

استانداردهای بین‌المللی کار حرفه‌ای حسابرسی داخلی

اهداف این استانداردها

- ۱) راهنمای پیروی از عناصر الزامی مندرج در چارچوب کارهای حرفه‌ای بین‌المللی (IPPF).
- ۲) ایجاد چارچوبی برای اجرا و توسعه طیف گسترده‌ای از حسابرسی داخلی دارای ارزش افزوده.
- ۳) ایجاد مبنایی برای ارزیابی عملکرد حسابرسی داخلی.
- ۴) تقویت عملیات و فرآیندهای سازمانی بهبود یافته.

استانداردها مجموعه‌ای مبتنی بر اصول و الزامات به شرح زیر است:

- ▣ بیان الزامات اساسی کار حرفه‌ای حسابرسی داخلی و ارزیابی اثربخشی عملکرد که در سطوح فردی و سازمانی کاربرد بین‌المللی دارد.
- ▣ تفسیر شفاف مفاهیم و اصطلاحات بکار رفته در استانداردها.

استانداردها و آیین رفتار حرفه‌ای همه الزامات IPPF را در بر می‌گیرد. بنابراین، پیروی از آیین رفتار حرفه‌ای و استانداردها، پیروی از همه موارد الزامی IPPF محسوب می‌شود.

در این استانداردها، اصطلاحاتی بکار رفته که در واژه‌نامه (Glossary) تعریف شده است. برای درک و کاربرد استانداردها به نحو درست، توجه به معانی خاص مندرج در واژه‌نامه ضروری است.

استانداردهای بین‌المللی کار حرفه‌ای حسابرسی داخلی

ساختار این استانداردها مشتمل است بر استانداردهای:

- عمومی (Attribute)
- عملکرد (Performance)
- اجرایی (Implementation)

استانداردهای عمومی

استانداردهای عمومی در ارتباط با ویژگی‌های عمومی و کیفی مؤسسات، واحدها و افراد مجری خدمات حسابرسی داخلی است.

استانداردهای عملکرد

استانداردهای عملکرد، ماهیت خدمات حسابرسی داخلی را تشریح کرده و معیارهایی را جهت کنترل کیفیت این‌گونه خدمات ارائه می‌نماید.
استانداردهای عمومی و عملکرد در مورد کلیه خدمات حسابرسی داخلی کاربرد دارد.

استانداردهای اجرایی

استانداردهای اجرایی با بسط و توسعه استانداردهای عمومی و عملکرد، الزامات اجرایی خدمات اطمینان‌دهی (الف) یا مشاوره‌ای (م) را مشخص می‌کنند.

خدمات اطمینان‌دهی

خدمات اطمینان‌دهی، مستلزم ارزیابی هدفمند و بی‌طرفانه شواهد توسط حسابرس داخلی جهت اظهار نظر یا ارائه نتیجه‌گیری‌های مستقل در مورد یک واحد اقتصادی، عمل، وظیفه، فرآیند، سیستم یا سایر موضوعات مربوط، می‌باشد. ماهیت و دامنه خدمات اطمینان‌دهی توسط حسابرسان داخلی تعیین می‌شود.

استانداردهای بین‌المللی کار حرفه‌ای حسابرسی داخلی

طرف‌های خدمات اطمینان دهی

- ۱) فرد یا گروهی که مستقیماً در ارتباط با واحد اقتصادی، عمل، وظیفه، فرآیند، سیستم یا سایر موضوعات مورد حسابرسی می‌باشند- مسئول/ مالک فرآیند.
- ۲) فرد یا گروهی که ارزیابی را انجام می‌دهند- حسابرس داخلی.
- ۳) فرد یا گروهی که از نتیجه ارزیابی استفاده می‌کنند- کاربر.

خدمات مشاوره‌ای

خدمات مشاوره‌ای ماهیت مشورتی دارند و عموماً بر اساس درخواست مشخص یک مشتری صورت می‌گیرد. ماهیت و دامنه خدمات مشاوره‌ای، بر اساس توافق با مشتری تعیین می‌شود.

طرف‌های خدمات مشاوره‌ای

- ۱) فرد یا گروهی که مشاوره را ارائه می‌کنند- حسابرس داخلی.
 - ۲) فرد یا گروهی که خدمات مشاوره‌ای به آنان ارائه می‌شود- مشتری.
- این استانداردها در مورد حساب‌برسان داخلی و فعالیت حسابرسی داخلی کاربرد دارد. همه‌ی حساب‌برسان داخلی در مورد انطباق با استانداردهای مرتبط با بی‌طرفی فردی، خبرگی، مراقبت حرفه‌ای و استانداردهای مربوط به عملکرد مسئولیت‌های شغلی خود، مکلف به پاسخگویی هستند. افزون بر این، رؤسای حسابرسی داخلی در مورد انطباق کلی فعالیت حسابرسی داخلی با استانداردها، مکلف به پاسخگویی هستند.

فرآیند تدوین استانداردها، فرآیندی مستمر است.

استانداردهای بین‌المللی کار حرفه‌ای حسابرسی داخلی

استانداردهای عمومی

۱۰۰۰. اهداف، اختیارات و مسئولیت‌ها

اهداف، اختیارات و مسئولیت‌های فعالیت حسابرسی داخلی باید منطبق با مأموریت حسابرسی داخلی و موارد الزامی IPPF (اصول اساسی کار حسابرسی داخلی، آیین رفتار حرفه‌ای، استانداردها و تعریف حسابرسی داخلی) به طور رسمی در منشور حسابرسی داخلی تعریف شود. رئیس حسابرسی داخلی باید به صورت دوره‌ای، منشور حسابرسی داخلی را مرور و جهت تصویب به مدیریت ارشد و هیأت مدیره ارائه کند.

تفسیر

❖ منشور حسابرسی داخلی سندی رسمی است که اهداف فعالیت حسابرسی داخلی، اختیارات و مسئولیت‌ها را تعریف می‌کند.

❖ منشور حسابرسی داخلی، جایگاه فعالیت حسابرسی داخلی را در سازمان، اختیارات دسترسی به اسناد، افراد و دارایی‌های فیزیکی مربوط به عملکرد فعالیت مورد حسابرسی را تعیین نموده و دامنه عملیات فعالیت حسابرسی داخلی را تعریف می‌کند.

❖ تصویب نهایی منشور حسابرسی داخلی در اختیار هیأت مدیره قرار دارد.

۱۰۰۰-الف-۱. ماهیت خدمات اطمینان‌دهی ارائه شده به سازمان باید در منشور حسابرسی داخلی تعریف شده باشد. در صورتی که خدمات اطمینان‌دهی به اشخاص خارج از سازمان ارائه گردد، ماهیت این‌گونه خدمات نیز باید در منشور حسابرسی داخلی تعریف شده باشد.

۱۰۰۰-م-۱. ماهیت خدمات مشاوره‌ای باید در منشور حسابرسی داخلی تعریف شود.

استانداردهای بین‌المللی کار حرفه‌ای حسابرسی داخلی

۱۰۱۰. به رسمیت شناختن موارد الزامی در منشور حسابرسی داخلی.

- ماهیت الزامی اصول اساسی کار حرفه‌ای حسابرسی داخلی، آیین رفتار حرفه‌ای، استانداردها و تعریف حسابرسی داخلی باید در منشور حسابرسی داخلی مشخص شود.
- انتظار می‌رود رئیس حسابرسی داخلی، مأموریت حسابرسی داخلی و موارد الزامی IPPF را با مدیریت ارشد و هیأت مدیره مورد بحث و بررسی قرار دهد.

۱۱۰۰. استقلال و بی‌طرفی

- فعالیت حسابرسی داخلی باید مستقل باشد و حسابرسان داخلی باید در انجام وظیفه خود بی‌طرف باشند.

تفسیر

- ❖ استقلال عبارت است از آزادی عمل در شرایطی که توانایی فعالیت حسابرسی داخلی برای انجام مسئولیت‌های حسابرسی داخلی به صورت غیرجانبدارانه (غیر مغرضانه)، تهدید می‌شود. استقلال می‌تواند از طریق گزارش‌دهی دوگانه بدست آید. موارد تهدیدکننده استقلال باید در سطوح شخص حسابرس، کار، کارکردی و سازمانی مدیریت شود.
- ❖ بی‌طرفی عبارت است از نگرش ذهنی غیرجانبدارانه‌ای که به حسابرسان داخلی اجازه می‌دهد کارها را به نحوی انجام دهند که ضمن اعتقاد به نتیجه کارشان، هیچ مصالحه و سازشی در مورد کیفیت صورت نگیرد. بی‌طرفی ایجاب می‌کند که حسابرسان داخلی قضاوتشان در خصوص موضوعات مورد حسابرسی را تابع نظر دیگران قرار ندهند. موارد تهدیدکننده بی‌طرفی باید در سطوح شخص حسابرس، کار، کارکردی و سازمانی مدیریت شود.

استانداردهای بین‌المللی کار حرفه‌ای حسابرسی داخلی

۱۱۱۰. استقلال سازمانی

رئیس حسابرسی داخلی باید گزارش خود را به مقامی از سازمان ارائه دهد که اجازه می‌دهد حسابرسان داخلی به مسئولیت‌های خود عمل کنند. رئیس حسابرسی داخلی باید حداقل سالی یک بار استقلال سازمانی فعالیت حسابرسی داخلی را برای هیأت مدیره مورد تأیید قرار دهد.

تفسیر

استقلال سازمانی به طور مؤثر زمانی حاصل می‌شود که رئیس حسابرسی داخلی به صورت کارکردی به هیأت مدیره گزارش می‌دهد. مثال‌هایی از گزارش‌دهی کارکردی به هیأت مدیره و نتایج حاصل:

- ❖ تصویب منشور حسابرسی داخلی.
- ❖ تصویب برنامه حسابرسی داخلی مبتنی بر ریسک.
- ❖ تصویب بودجه و منابع مورد نیاز حسابرسی داخلی.
- ❖ دریافت گزارش‌های رئیس حسابرسی داخلی در مورد عملکرد فعالیت حسابرسی داخلی توسط هیأت مدیره (مرتبط با برنامه حسابرسی داخلی و دیگر موضوعات).
- ❖ تصویب تصمیمات مربوط به انتصاب و یا عزل رئیس حسابرسی داخلی.
- ❖ تصویب پاداش رئیس حسابرسی داخلی.

طرح سؤالات مناسب از مدیریت و رئیس حسابرسی داخلی برای این که مشخص شود آیا دامنه عملیات نامناسب است و یا در خصوص منابع مورد نیاز محدودیتی وجود دارد.

استانداردهای بین‌المللی کار حرفه‌ای حسابرسی داخلی

۱۱۱۰-الف-۱. فعالیت حسابرسی داخلی باید بدون دخالت دیگران در مورد تعیین حدود عملیات، انجام کار و انعکاس نتایج مربوط، صورت گیرد. رئیس حسابرسی داخلی باید چنین دخالتی را به اطلاع هیأت مدیره رسانده و در مورد پیامد آن توضیح دهد.

۱۱۱۱. تعامل مستقیم با هیأت مدیره

رئیس حسابرسی داخلی باید به طور مستقیم با هیأت مدیره تعامل و ارتباط داشته باشد.

۱۱۱۲. نقش‌های رئیس حسابرسی داخلی فراتر از حسابرسی داخلی

در جایی که رئیس حسابرسی داخلی نقش و یا مسئولیتی خارج از حسابرسی داخلی دارد و یا انتظار می‌رود که داشته باشد، باید تدابیر مناسبی برای محدود نمودن اختلالات و یا خدشه‌دار شدن استقلال و بی‌طرفی برقرار شود.

تفسیر

ممکن است از رئیس حسابرسی داخلی برای اجرای نقش‌های اضافی و مسئولیت‌های خارج از حسابرسی داخلی درخواستی صورت گیرد. از قبیل مسئولیت فعالیت‌های مدیریت ریسک یا رعایت قوانین و مقررات. این نقش‌ها و مسئولیت‌ها ممکن است استقلال سازمانی فعالیت حسابرسی داخلی یا بی‌طرفی حسابرس داخلی را مختل نموده و خدشه‌دار کند. فعالیت‌های نظارتی هیأت مدیره، از قبیل ارزیابی دوره‌ای خطوط گزارشگری و مسئولیت‌ها، تدابیر مناسبی برای محدود نمودن اختلالات و یا خدشه‌دار شدن استقلال و بی‌طرفی محسوب می‌شود.

استانداردهای بین‌المللی کار حرفه‌ای حسابرسی داخلی

۱۱۲۰. بی‌طرفی فردی

حسابرسان داخلی باید رفتاری غیر مغرضانه و غیرجانبدارانه داشته و از تضاد منافع پرهیز کنند.

تفسیر

تضاد منافع، وضعیتی است که در آن حسابرس داخلی مورد اعتماد، دارای منفعت شخصی یا در رقابت حرفه‌ای قرار دارد. چنین منافع رقابتی می‌تواند انجام بی‌طرفانه وظایفش را مشکل کند. تضاد منافع، حتی اگر هیچ عمل غیر اخلاقی و نامناسبی صورت نگیرد، وجود دارد. تضاد منافع اطمینان به کار حسابرس داخلی و فعالیت حسابرسی داخلی را کاهش داده و باعث تضعیف توانایی حسابرس داخلی برای انجام بی‌طرفانه وظایف و مسئولیت‌های محوله می‌شود.

۱۱۳۰. مخدوش شدن استقلال یا بی‌طرفی

اگر استقلال یا بی‌طرفی در واقعیت یا به صورت ظاهری خدشه‌دار شود، جزئیات آن باید به صورت مناسبی برای اشخاص مربوط افشا گردد. ماهیت این افشا به میزان مخدوش شدن استقلال و بی‌طرفی بستگی دارد.

تفسیر

مخدوش شدن استقلال سازمانی و بی‌طرفی فردی ممکن است به تضاد منافع فردی، محدودیت‌های دامنه عملیات، محدودیت‌های دسترسی به ثبت‌ها، افراد، دارایی‌ها و منابع، از قبیل منابع مالی، محدود نگردد. تعیین اشخاصی مناسب که جزئیات مخدوش شدن استقلال و بی‌طرفی باید برای آنان افشا شود،

استانداردهای بین‌المللی کار حرفه‌ای حسابرسی داخلی

مطابق مفاد منشور حسابرسی داخلی و ماهیت مخدوش شدن، به انتظارات از حسابرسی داخلی و مسئولیت‌های رئیس حسابرسی داخلی در مقابل مدیریت ارشد و هیأت مدیره، بستگی دارد.

۱۱۳۰-الف-۱. حسابرسان داخلی باید از ارزیابی عملیات مشخصی که در گذشته مسئول آن بوده‌اند، خودداری کنند. چنانچه حسابرس داخلی خدمات اطمینان‌دهی را در مورد فعالیتی که در سال‌های قبل مسئول آن بوده، انجام دهد، بی‌طرفی وی مخدوش یا تضعیف شده فرض می‌گردد.

۱۱۳۰-الف-۲. خدمات اطمینان‌دهی در مورد وظایفی که رئیس حسابرسی داخلی مسئول انجام آنها می‌باشد، باید توسط شخصی خارج از فعالیت حسابرسی داخلی سرپرستی شود.

۱۱۳۰-الف-۳. فعالیت حسابرسی داخلی ممکن است در جایی خدمات اطمینان‌دهی ارائه کند که قبلاً خدمات مشاوره‌ای ارائه نموده است. ماهیت مشاوره ارائه شد، بی‌طرفی را مخدوش نکرده و بی‌طرفی فردی در زمان ارزیابی منابع مورد نیاز برای انجام حسابرسی داخلی، مدیریت می‌شود.

۱۱۳۰-م-۱. حسابرسان داخلی ممکن است در مورد عملیاتی که خود قبلاً مسئولیت آنها را به عهده داشته‌اند، خدمات مشاوره‌ای ارائه کنند.

۱۱۳۰-م-۲. اگر حسابرسان داخلی دارای آسیب‌پذیری بالقوه‌ای از لحاظ استقلال یا بی‌طرفی جهت ارائه خدمات مشاوره‌ای پیشنهادی باشند، باید قبل از قبول کار، موضوع را برای مشتری افشا کنند.

استانداردهای بین‌المللی کار حرفه‌ای حسابرسی داخلی

۱۲۰۰. خبرگی و مراقبت حرفه‌ای لازم

کارها باید با خبرگی و مراقبت حرفه‌ای لازم انجام شود.

۱۲۱۰. خبرگی

حسابرسان داخلی باید دارای دانش، مهارت‌ها و سایر شایستگی‌های مورد نیاز جهت انجام مسئولیت‌های فردی باشند. به طور کلی حسابرس داخلی باید دارای دانش، مهارت‌ها و سایر شایستگی‌های لازم برای انجام تکالیف محوله باشد یا آنها را کسب نماید.

تفسیر

خبرگی اصطلاحی کلی است که معطوف به دانش، مهارت‌ها و دیگر شایستگی‌های مورد نیاز حسابرسان داخلی برای انجام مسئولیت‌های حرفه‌ای آنان به طور مؤثر می‌باشد. خبرگی شامل توانایی ارائه مشاوره و توصیه‌های مربوط با استفاده از رسیدگی فعالیت‌های جاری، روندها و موضوعات مشخص است. حسابرسان داخلی برای نشان دادن کارایی و مهارتشان، به کسب صلاحیت و گواهینامه‌های حرفه‌ای مناسب، از قبیل گواهینامه‌های صادره توسط IIA و سازمان‌های حرفه‌ای مناسب، تشویق می‌شوند.

۱۲۱۰-الف-۱. رئیس حسابرسی داخلی باید در صورت فقدان دانش، مهارت‌ها و سایر شایستگی‌های لازم در مورد حسابرسان داخلی، برای انجام تمام یا قسمتی از کار، از مشاوره و کمک افراد با صلاحیت بهره‌مند شود.

استانداردهای بین‌المللی
کار حرفه‌ای حسابرسی داخلی

۱۲۱۰-الف-۲. حسابرسان داخلی باید دانش کافی جهت ارزیابی ریسک تقلب و ارزیابی ریسک مذکور در حالتی که توسط سازمان مدیریت می‌شود، را داشته باشند. اما انتظار داشتن تجربه شخصی که مسئولیت اصلی وی کشف و تجسس تقلب است، از آنان نمی‌رود.

۱۲۱۰-الف-۳. حسابرسان داخلی باید دارای دانش کافی در مورد ریسک‌ها و کنترل‌های کلیدی فناوری اطلاعات و تکنیک‌های حسابرسی مبتنی بر فناوری موجود برای انجام کار ارجاعی باشند. اگرچه از همه حسابرسان داخلی انتظار نمی‌رود تجربه یک حسابرس داخلی که مسئولیت اصلی وی حسابرسی فناوری اطلاعات است را دارا باشند.

۱۲۱۰-م-۱. رئیس حسابرسی داخلی باید در صورت فقدان دانش، مهارت‌ها و سایر شایستگی‌های لازم در مورد حسابرسان داخلی، برای انجام تمام یا قسمتی از کار، از قبول کار خدمات مشاوره‌ای امتناع کرده یا از مشاوره و کمک افراد با صلاحیت بهره‌مند شود.

۱۲۲۰. مراقبت حرفه‌ای لازم

حسابرسان داخلی باید مراقبت و مهارتی را که از یک حسابرس داخلی نسبتاً محتاط و شایسته انتظار می‌رود، اعمال کنند. مراقبت حرفه‌ای لازم، مصونیت از اشتباه معنی نمی‌دهد.

استانداردهای بین‌المللی
کار حرفه‌ای حسابرسی داخلی

۱۲۲۰-الف-۱. حسابرسان داخلی باید با مد نظر قرار دادن موارد زیر مراقبت حرفه‌ای لازم را اعمال کنند:

- حدود رسیدگی مورد نیاز برای دستیابی به اهداف کار.
- پیچیدگی نسبی، اهمیت (*Materiality* یا *Significance*) موضوعاتی که روش‌های اطمینان‌دهی در مورد آنها بکار گرفته می‌شود.
- بسندگی و اثربخشی فرآیندهای نظام راهبری، مدیریت ریسک و کنترل.
- احتمال اشتباهات، تقلب یا عدم رعایت قوانین و مقررات مهم.
- هزینه اطمینان‌دهی نسبت به منافع بالقوه آن.

۱۲۲۰-الف-۲. برای انجام مراقبت حرفه‌ای لازم، حسابرسان داخلی باید استفاده از حسابرسی مبتنی بر فناوری و سایر تکنیک‌های تجزیه و تحلیل داده‌ها را مد نظر قرار دهند.

۱۲۲۰-الف-۳. حسابرسان داخلی باید نسبت به ریسک‌های با اهمیتی که ممکن است بر اهداف، عملیات یا منابع مؤثر واقع گردند، هوشیار باشند. به هر حال، روش‌های اطمینان‌دهی، به تنهایی، حتی وقتی که با مراقبت‌های حرفه‌ای لازم، انجام می‌شوند، شناسایی همه ریسک‌های مهم را تضمین نمی‌کنند.

استانداردهای بین‌المللی کار حرفه‌ای حسابرسی داخلی

- ۱۲۲۰- م- ۱. حسابرسان داخلی باید مراقبت‌های حرفه‌ای لازم را در خصوص ارائه خدمات مشاوره‌ای، با مد نظر قرار موارد زیر، اعمال کنند:
- انتظارات و نیازهای مشتریان مشتمل بر ماهیت، زمان‌بندی و گزارش نتایج کار.
 - پیچیدگی نسبی و حدود رسیدگی مورد نیاز به منظور دستیابی به اهداف حسابرسی.
 - هزینه ارائه خدمات مشاوره‌ای نسبت به منافع بالقوه آن.

۱۲۳۰. بهبود حرفه‌ای مستمر

حسابرسان داخلی باید دانش، مهارت‌ها و سایر شایستگی‌های خود را از طریق برنامه‌ریزی بهبود حرفه‌ای مستمر افزایش دهند.

۱۳۰۰. برنامه بهبود و اطمینان‌دهی در مورد کیفیت

رئیس حسابرسی داخلی باید یک برنامه بهبود و اطمینان‌دهی در مورد کیفیت که همه جنبه‌های فعالیت حسابرسی داخلی را پوشش دهد، تدوین و برقرار نماید.

تفسیر

برنامه بهبود و اطمینان‌دهی در مورد کیفیت، برای ایجاد توانایی ارزیابی انطباق فعالیت‌های حسابرسی داخلی با استانداردها و آیین رفتار حرفه‌ای طراحی می‌شود. برنامه مذکور همچنین کارایی و اثربخشی فعالیت حسابرسی داخلی را ارزیابی و فرصت‌های بهبود را شناسایی می‌کند. انتظار می‌رود رئیس حسابرسی داخلی

استانداردهای بین‌المللی
کار حرفه‌ای حسابرسی داخلی

نظارت هیأت مدیره را بر برنامه بهبود و اطمینان‌دهی در مورد کیفیت، مورد تشویق قرار دهد.

۱۳۱۰. الزامات برنامه بهبود و اطمینان‌دهی در مورد کیفیت

برنامه بهبود و اطمینان‌دهی در مورد کیفیت باید مشتمل بر ارزیابی‌های درونی و بیرونی باشد.

۱۳۱۱. ارزیابی‌های درونی

ارزیابی‌های درونی باید مشتمل بر موارد زیر باشد:

- نظارت مستمر عملکرد فعالیت حسابرسی داخلی.
- انجام بررسی‌های دوره‌ای از طریق خود ارزیابی یا اشخاص دیگر درون سازمان که دارای دانش کافی جهت انجام حسابرسی داخلی باشند.

تفسیر

نظارت مستمر، قسمتی جدایی ناپذیر از سرپرستی روزانه، مرور و سنجش فعالیت حسابرسی داخلی است. نظارت مستمر، از طریق مدیریت فعالیت حسابرسی داخلی و با استفاده از ابزارها و بررسی اطلاعات ضروری، به منظور ارزیابی انطباق فعالیت حسابرسی داخلی با استانداردها و آیین رفتار حرفه‌ای صورت می‌گیرد. ارزیابی‌های دوره‌ای نیز با هدف انطباق با استانداردها و آیین رفتار حرفه‌ای انجام می‌شود. دانش کافی در مورد کار حسابرسی داخلی، حداقل مستلزم درک همه عناصر IPPF است.

استانداردهای بین‌المللی کار حرفه‌ای حسابرسی داخلی

۱۳۱۲. ارزیابی‌های بیرونی

ارزیابی‌های بیرونی باید، حداقل هر پنج سال یک مرتبه، توسط بررسی‌کننده‌ای با صلاحیت و مستقل یا یک تیم بررسی خارج از سازمان، انجام شود. رئیس حسابرسی داخلی باید در موارد زیر با هیأت مدیره مذاکره کند:

- نیاز به ارزیابی بیرونی مکرر.
- صلاحیت‌ها و استقلال بررسی‌کننده یا تیم بررسی بیرونی، مشتمل بر هرگونه تضاد منافع بالقوه.

تفسیر

ارزیابی بیرونی ممکن است از طریق ارزیابی کامل بیرونی یا از طریق خود ارزیابی‌ای که اعتبار استقلال آن در سطح ارزیابی کامل بیرونی است، انجام شود. ارزیاب بیرونی باید به این نتیجه برسد که استانداردها و آیین رفتار حرفه‌ای رعایت شده است. ارزیابی بیرونی ممکن است همچنین منتج به ارائه نظرات عملیاتی و استراتژیک گردد. یک ارزیاب یا تیم ارزیابی‌کننده با صلاحیت، در دو حوزه دارای شایستگی است: کار حرفه‌ای حسابرسی داخلی و فرآیند ارزیابی بیرونی.

شایستگی می‌تواند از طریق ترکیبی از تجربه و یادگیری نظری حاصل شود. تجربه‌ی بدست آمده در سازمان‌های با اندازه، پیچیدگی، بخش یا صنعت و موضوعات تکنیکی مشابه، با ارزش‌تر از تجربه‌ی کمتر مرتبط است. تعدادی از اعضای تیم ارزیابی لازم است همه‌ی شایستگی‌ها را دارا باشند. چنین تیمی در کل با صلاحیت محسوب می‌شود. رئیس حسابرسی داخلی از قضاوت حرفه‌ای خود برای ارزیابی شایستگی

استانداردهای بین‌المللی کار حرفه‌ای حسابرسی داخلی

و صلاحیت تیم استفاده می‌کند. یک ارزیاب یا تیم ارزیابی کننده مستقل به این معنی است که تضاد منافع نداشته و تحت کنترل سازمانی که فعالیت حسابرسی داخلی متعلق به آن است، نمی‌باشد.

انتظار می‌رود رئیس حسابرسی داخلی مشوق نظارت هیأت مدیره در مورد ارزیابی بیرونی به منظور کاهش تضاد منافع درک شده یا بالقوه باشد.

۱۳۲۰. گزارش دهی در خصوص برنامه بهبود و اطمینان‌دهی کیفیت

رئیس حسابرسی داخلی باید نتایج برنامه بهبود و اطمینان‌دهی در مورد کیفیت را به مدیریت ارشد و هیأت مدیره گزارش کند. انتظار می‌رود گزارش مذکور مشتمل بر موارد زیر باشد:

- دامنه و دوره‌های زمانی ارزیابی درونی و بیرونی.
- صلاحیت و استقلال ارزیاب یا تیم ارزیابی کننده، مشتمل بر تضاد منافع بالقوه.
- نتایج حاصل از ارزیابی.
- برنامه‌های اقدامات اصلاحی.

تفسیر

فرم، محتوا و دوره‌های زمانی گزارش‌دهی نتایج برنامه بهبود و اطمینان‌دهی کیفیت، از طریق مذاکره با مدیریت ارشد و هیأت مدیره و بررسی مسئولیت‌های فعالیت حسابرسی داخلی و رئیس حسابرسی داخلی، مطابق مفاد منشور حسابرسی داخلی، تعیین می‌شود.

استانداردهای بین‌المللی کار حرفه‌ای حسابرسی داخلی

برای نشان دادن پیروی از استانداردها و آیین رفتار حرفه‌ای، نتایج حاصل از ارزیابی‌های درونی دوره‌ای و بیرونی، پس از تکمیل چنین ارزیابی‌هایی گزارش می‌شود. همچنین نتایج نظارت مستمر، حداقل به طور سالانه گزارش می‌گردد. نتایج مذکور، شامل ارزیابی به عمل آمده توسط ارزیاب یا تیم ارزیابی‌کننده در مورد میزان پیروی از استانداردها و آیین رفتار حرفه‌ای می‌باشد.

۱۳۲۱. تطبیق با استانداردهای بین‌المللی کار حرفه‌ای حسابرسی داخلی

نشان دادن این که فعالیت حسابرسی داخلی با استانداردهای بین‌المللی برای کار حرفه‌ای حسابرسی داخلی مطابقت دارد، مشروط بر این که نتایج اجرای برنامه بهبود و اطمینان‌دهی در مورد کیفیت، از این مطابقت پشتیبانی کند.

تفسیر

فعالیت حسابرسی داخلی زمانی با آیین رفتار حرفه‌ای و استانداردها مطابقت دارد که پیامدهای مندرج در آنها حاصل شود. نتایج برنامه بهبود و اطمینان‌دهی کیفیت، مشتمل بر نتایج ارزیابی‌های درونی و بیرونی است. همه‌ی فعالیت‌های حسابرسی داخلی، شامل نتایج ارزیابی‌های درونی خواهد بود. فعالیت‌های حسابرسی داخلی انجام شده، حداقل هر پنج سال، شامل نتایج ارزیابی‌های بیرونی نیز می‌باشد.

۱۳۲۲. افشای عدم انطباق

زمانی که عدم پیروی از آیین رفتار حرفه‌ای یا استانداردها به طور کلی بر حدود رسیدگی یا عملیات فعالیت حسابرسی داخلی تأثیر می‌گذارد، رئیس حسابرسی داخلی باید موارد عدم پیروی و اثرات آن را برای مدیریت ارشد و هیأت مدیره افشا کند.

استانداردهای بین‌المللی
کار حرفه‌ای حسابرسی داخلی

استانداردهای عملکرد

۲۰۰۰. مدیریت فعالیت حسابرسی داخلی

رئیس حسابرسی داخلی باید به منظور حصول اطمینان از این که فعالیت حسابرسی داخلی برای سازمان ارزش‌آفرینی می‌کند، کار حسابرسی داخلی را به طور مؤثر مدیریت نماید.

تفسیر

فعالیت حسابرسی داخلی زمانی به طور مؤثر مدیریت می‌شود که:

- ❖ اهداف و مسئولیت‌های مندرج در منشور حسابرسی داخلی محقق شود.
- ❖ استانداردها رعایت شود.
- ❖ اعضای فردی از آیین رفتار حرفه‌ای و استانداردها پیروی کنند.
- ❖ روندها و موضوعاتی که می‌توانند بر سازمان اثر گذارند، مورد بررسی قرار گیرند.

فعالیت حسابرسی داخلی برای سازمان و ذی‌نفعان آن ارزش می‌آفریند و با بررسی استراتژی‌ها، اهداف عملیاتی و ریسک‌ها، تلاش می‌کند راه‌های بهبود فرآیندهای نظام راهبری، مدیریت ریسک و کنترل را پیشنهاد داده و بی‌طرفانه اطمینان‌دهی مربوط را فراهم کند.

استانداردهای بین‌المللی کار حرفه‌ای حسابرسی داخلی

۲۰۱۰. برنامه ریزی

رئیس حسابرسی داخلی باید برنامه‌ای مبتنی بر ریسک تدوین کند، به نحوی که اولویت‌های فعالیت حسابرسی داخلی در راستای اهداف کلی (Goals) سازمان تعیین شود.

تفسیر

رئیس حسابرسی داخلی برای تدوین برنامه ریزی مبتنی بر ریسک، با مدیریت ارشد و هیأت مدیره مشورت کرده و درک مناسبی از استراتژی‌های سازمان، اهداف عملیاتی کلیدی کسب و کار، ریسک‌های مرتبط و فرآیند مدیریت ریسک، کسب می‌کند. رئیس حسابرسی داخلی باید در صورت ضرورت جهت واکنش نسبت به تغییرات کسب و کار سازمان، ریسک‌ها، عملیات، برنامه‌ها (Programs)، سیستم‌ها و کنترل‌ها، برنامه‌ریزی (Plan) حسابرسی داخلی را مرور و تعدیل کند.

۲۰۱۰-الف-۱. برنامه کاری فعالیت حسابرسی داخلی باید مبتنی بر ارزیابی ریسک مستند سازی شده بوده و حداقل به طور سالانه تدوین شود. در فرآیند تدوین برنامه مذکور باید دیدگاه‌های مدیریت ارشد و هیأت مدیره مد نظر قرار گیرد.

۲۰۱۰-الف-۲. رئیس حسابرسی داخلی باید انتظارات مدیریت ارشد، هیأت مدیره و دیگر ذی‌نفعان را شناسایی و بررسی کرده و در اظهار نظرها و نتیجه‌گیری‌های خود مد نظر قرار دهد.

استانداردهای بین‌المللی کار حرفه‌ای حسابرسی داخلی

۲۰۱۰-۴-۰۱. انتظار می‌رود رئیس حسابرسی داخلی کارهای مشاوره‌ای پیشنهادی را با در نظر گرفتن قابلیت بالقوه آنها برای بهبود مدیریت ریسک، ارزش‌افزایی و بهبود عملیات سازمان بپذیرد. کارهای پذیرفته شده باید در برنامه کاری حسابرسی داخلی مد نظر قرار گیرد.

۲۰۲۰. ارائه برنامه و تصویب آن

رئیس حسابرسی داخلی باید برنامه فعالیت‌های حسابرسی داخلی و منابع مورد نیاز، مشتمل بر تغییرات میان‌دوره‌ای مهم، را جهت بررسی و تصویب به مدیریت ارشد و هیأت مدیره ارائه نماید. رئیس حسابرسی داخلی همچنین باید آثار محدودیت منابع را گزارش کند.

۲۰۳۰. مدیریت منابع

رئیس حسابرسی داخلی باید اطمینان حاصل کند که منابع حسابرسی داخلی مناسب، کافی و مؤثر برای تحقق اهداف برنامه مصوب هستند.

تفسیر

واژه "مناسب"، به ترکیبی از دانش، مهارت و سایر شایستگی‌های مورد نیاز جهت اجرای برنامه مصوب حسابرسی داخلی اشاره دارد. واژه "کافی"، به کمیت منابع مورد نیاز برای اجرای برنامه مصوب حسابرسی داخلی اشاره دارد. منابع زمانی به طور مؤثر به خدمت گرفته می‌شود که در راستای تحقق بهینه‌ی برنامه مصوب حسابرسی داخلی بکار رود.

استانداردهای بین‌المللی
کار حرفه‌ای حسابرسی داخلی

۲۰۴۰. روش‌ها و خط‌مشی‌ها

رئیس حسابرسی داخلی باید برای هدایت فعالیت حسابرسی داخلی، روش‌ها و خط‌مشی‌ها را تدوین کند.

تفسیر

شکل و محتوای خط‌مشی‌ها و روش‌ها به اندازه و ساختار فعالیت حسابرسی داخلی و پیچیدگی کار آن بستگی دارد.

۲۰۵۰. هماهنگی و اتکا

انتظار می‌رود رئیس حسابرسی داخلی برای این که از پوشش مناسب و به حداقل رساندن دوباره کاری اطمینان حاصل نماید، اطلاعات را به اشتراک گذاشته، فعالیت‌ها را هماهنگ نموده و اتکا به خدمات اطمینان‌دهی و مشاوره‌ای ارائه شده توسط اشخاص درون و برون‌سازمانی را مورد بررسی قرار دهد.

تفسیر

رئیس حسابرسی داخلی به منظور هماهنگی فعالیت‌ها، ممکن است به کار سایر ارائه‌دهندگان خدمات اطمینان‌دهی و مشاوره‌ای اتکا کند. انتظار می‌رود فرآیندی مشخص و مناسب در این خصوص مستقر شده و رئیس حسابرسی داخلی، شایستگی، بی‌طرفی و مراقبت‌های حرفه‌ای ارائه‌دهندگان خدمات اطمینان‌دهی و مشاوره‌ای را بررسی کند. همچنین انتظار می‌رود رئیس حسابرسی داخلی درک شفافی از دامنه رسیدگی، اهداف و نتایج کار سایر ارائه‌دهندگان خدمات اطمینان‌دهی و مشاوره‌ای داشته باشد. در مواردی که به کار دیگران اتکا می‌شود، رئیس حسابرسی داخلی همچنان پاسخگو بوده و در مورد حصول اطمینان از این که فعالیت حسابرسی داخلی از اظهار نظرها و نتیجه‌گیری‌های بدست آمده به اندازه کافی پشتیبانی می‌کند، مسئولیت دارد.

استانداردهای بین‌المللی کار حرفه‌ای حسابرسی داخلی

۲۰۶۰. گزارش دهی به مدیریت ارشد و هیأت مدیره

رئیس حسابرسی داخلی باید به صورت ادواری، در مورد اهداف، اختیارات، مسئولیت‌ها، عملکرد مرتبط با برنامه‌ریزی به عمل آمده و پیروی از آیین رفتار حرفه‌ای و استانداردها، به مدیریت ارشد و هیأت مدیره گزارش دهد. گزارش دهی باید همچنین مشتمل بر ریسک‌های با اهمیت موجود و موضوعات کنترلی، دربرگیرنده‌ی ریسک‌های تقلب، موضوعات نظام راهبری و سایر موارد نیازمند توجه مدیریت ارشد و هیأت مدیره باشد.

تفسیر

بازه زمانی و محتوای گزارش دهی، با همکاری رئیس حسابرسی داخلی، مدیریت ارشد و هیأت مدیره تعیین می‌شود. بازه زمانی و محتوای گزارش دهی به اهمیت اطلاعاتی که ارائه می‌گردد و فوریت اقدامات مربوط که باید توسط مدیریت ارشد و یا هیأت مدیره صورت گیرد، بستگی دارد. مکاتبه و گزارش دهی رئیس حسابرسی داخلی به مدیریت ارشد و هیأت مدیره باید مشتمل بر اطلاعاتی درباره موارد زیر باشد:

- ❖ منشور حسابرسی.
- ❖ استقلال فعالیت حسابرسی داخلی.
- ❖ برنامه و میزان پیشرفت عملیات حسابرسی.
- ❖ منابع مورد نیاز.
- ❖ نتایج حاصل از فعالیت‌های حسابرسی.
- ❖ انطباق با آیین رفتار حرفه‌ای و استانداردها، و برنامه‌های عملیاتی موضوعات مهم مربوط به انطباق.

استانداردهای بین‌المللی کار حرفه‌ای حسابرسی داخلی

❖ واکنش مدیریت در مورد ریسک ناشی از عدم پذیرش قضاوت حرفه‌ای رئیس حسابرسی داخلی توسط سازمان.

موارد فوق و سایر نیازهای ارتباطی رئیس حسابرسی داخلی که در استانداردها به آن اشاره شده است.

۲۰۷۰. ارائه‌کننده خدمات برون سازمانی و مسئولیت سازمانی در مورد حسابرسی داخلی

هنگامی که یک تأمین‌کننده خدمات برون سازمانی، فعالیت حسابرسی داخلی را ارائه می‌دهد، این شخص باید به آگاهی سازمان برساند که مسئولیت حسابرسی داخلی اثربخش به عهده سازمان است.

تفسیر

مسئولیت سازمان در این مورد از طریق اجرای برنامه بهبود و کیفیت اطمینان‌دهی که انطباق فعالیت حسابرسی داخلی را با آیین رفتار حرفه‌ای و استانداردها ارزیابی می‌کند، ایفا می‌شود.

۲۱۰۰. ماهیت کارها

فعالیت حسابرسی داخلی باید با استفاده از رویکردی روشمند و منظم و مبتنی بر ریسک، فرآیندهای نظام راهبری، مدیریت ریسک و کنترل را مورد ارزیابی قرار داده و به بهبود آن کمک کند. هنگامی که حسابرسان داخلی منتظر وقوع رویدادهای آتی نمی‌مانند و به استقبال تحولات پیش رو می‌روند و ارزیابی‌های آنان منتج به پیشنهاد بینش‌های جدید و مد نظر قرار دادن آثار رخدادهای آتی می‌شود، ارزش و اعتبار حسابرسی داخلی افزایش می‌یابد.

استانداردهای بین‌المللی
کار حرفه‌ای حسابرسی داخلی

۲۱۱۰. نظام راهبری

فعالیت حسابرسی داخلی به منظور بهبود فرآیندهای نظام راهبری، باید ارزیابی و توصیه‌های مناسب در موارد زیر ارائه کند:

- تصمیم‌گیری‌های استراتژیک و عملیاتی.
- نظارت بر مدیریت ریسک و کنترل.
- ترویج ارزش‌ها و رفتار حرفه‌ای مناسب در سازمان.
- حصول اطمینان از پاسخگویی و مدیریت مؤثر عملکرد سازمانی.
- اطلاع رسانی درمورد اطلاعات ریسک و کنترل به واحدهای مربوط سازمان.
- هماهنگ نمودن فعالیت‌ها و اطلاع رسانی میان هیأت مدیره، حسابرسان داخلی و خارجی، سایر ارائه‌دهندگان خدمات اطمینان‌دهی و مدیریت.

۲۱۱۰-الف-۱. فعالیت حسابرسی داخلی باید طراحی، اجرا و اثربخشی آیین رفتار حرفه‌ای سازمان را در ارتباط با اهداف، برنامه‌ها و فعالیت‌ها، مورد ارزیابی قرار دهد.

۲۱۱۰-الف-۲. فعالیت حسابرسی داخلی باید ارزیابی کند که آیا نظام راهبری فناوری اطلاعات سازمان، از اهداف و استراتژی‌های سازمان پشتیبانی می‌کند.

۲۱۲۰. مدیریت ریسک

فعالیت حسابرسی داخلی باید فرآیندهای مدیریت ریسک را از لحاظ اثر بخش بودن مورد ارزیابی قرار داده و به بهبود آن کمک کند.

استانداردهای بین‌المللی
کار حرفه‌ای حسابرسی داخلی

تفسیر

قضاوت حرفه‌ای ناشی از ارزیابی حسابرسان داخلی در موارد زیر، اثر بخش بودن فرآیندهای مدیریت ریسک را معین می‌کند:

- ❖ اهداف عملیاتی سازمان با مأموریت سازمان هم‌راستا بوده و از آن پشتیبانی می‌کند.
- ❖ ریسک‌های مهم شناسایی شده و مورد ارزیابی قرار می‌گیرند.
- ❖ واکنش‌های مناسب نسبت به ریسک‌ها، به طوری که سطح آنها را با سطح ریسک قابل پذیرش سازمان هم تراز کند، به عمل می‌آید.
- ❖ اطلاعات ریسک‌های مربوط، به موقع گردآوری و ارائه می‌شود تا کارکنان، مدیریت و هیأت مدیره را قادر سازد که مسئولیت‌هایشان را ایفا کنند.

فعالیت حسابرسی داخلی می‌تواند اطلاعات لازم برای پشتیبانی از این ارزیابی‌ها را در طول چند کار گردآوری کند. نتایج این کارها، زمانی که باهم مد نظر قرار گیرند، درکی از فرآیندهای مدیریت ریسک و اثربخشی آنها فراهم می‌کنند. فرآیند مدیریت ریسک از طریق فعالیت‌های مستمر مدیریتی، ارزیابی‌های جداگانه یا هر دو، نظارت می‌شوند.

۲۱۲۰-الف-۱. فعالیت حسابرسی داخلی باید ریسک‌های پیش روی مرتبط با نظام راهبری، عملیات و سیستم‌های اطلاعاتی سازمان را در موارد زیر مورد ارزیابی قرار دهد:

- دستیابی به اهداف عملیاتی استراتژیک سازمان.

استانداردهای بین‌المللی
کار حرفه‌ای حسابرسی داخلی

- قابلیت اعتماد و اتکا به اطلاعات مالی و عملیاتی.
 - اثربخشی و کارایی عملیات و برنامه‌ها.
 - حفاظت از دارایی‌ها.
 - رعایت قوانین، مقررات، خط مشی‌ها، روش‌ها و قراردادهای.
- ۲۱۲۰-الف-۲. فعالیت حسابرسی داخلی باید وقوع بالقوه تقلب و چگونگی مدیریت ریسک تقلب توسط سازمان را مورد ارزیابی قرار دهد.
- ۲۱۲۰-م-۱. حسابرسان داخلی باید هنگام انجام کارهای مشاوره‌ای به ریسک مربوط به اهداف عملیاتی آن کارها توجه نموده و در مورد وجود سایر ریسک‌های با اهمیت هوشیار باشند.
- ۲۱۲۰-م-۲. حسابرسان داخلی باید دانش مربوط به ریسک‌هایی را که در جریان ارائه خدمات مشاوره‌ای بدست آورده‌اند، جهت ارزیابی فرآیندهای مدیریت ریسک سازمان بکار گیرند.
- ۲۱۲۰-م-۳. هنگام مساعدت به مدیریت جهت استقرار یا بهبود فرآیندهای مدیریت ریسک، حسابرسان داخلی باید به طور جدی از پذیرش هرگونه مسئولیت مدیریت در مورد مدیریت ریسک، خودداری نمایند.

۲۱۳۰. کنترل

فعالیت حسابرسی داخلی باید با ارزیابی اثربخشی و کارایی کنترل‌ها و ترویج بهبود مستمر، سازمان را جهت استقرار کنترل‌های اثر بخش کمک کند.

استانداردهای بین‌المللی
کار حرفه‌ای حسابرسی داخلی

۲۱۳۰-الف-۱. فعالیت حسابرسی داخلی باید کفایت و اثربخشی کنترل‌ها را در رویارویی با ریسک‌های نظام راهبری، عملیات و سیستم‌های اطلاعاتی سازمان در موارد زیر، مورد ارزیابی قرار دهد:

- دستیابی به اهداف عملیاتی استراتژیک سازمان.
- قابلیت اعتماد و اتکا به اطلاعات مالی و عملیاتی.
- اثربخشی و کارایی عملیات و برنامه‌ها.
- حفاظت از دارایی.
- رعایت قوانین و مقررات، خط مشی‌ها، روش‌ها و قراردادهای.

۲۱۳۰-م-۱. حسابرسان داخلی باید دانش کسب شده جهت ارائه خدمات مشاوره‌ای را برای ارزیابی فرآیندهای کنترلی سازمان بکار گیرند.

۲۲۰۰. برنامه ریزی کارها

حسابرسان داخلی باید برنامه‌ای برای هر کار، مشتمل بر اهداف آن کار، حدود رسیدگی، زمان‌بندی و تخصیص منابع تدوین و مستند کنند. برنامه‌ریزی مذکور باید با در نظر گرفتن استراتژی‌ها، اهداف عملیاتی و ریسک‌های مرتبط با کار سازمان، تدوین شود.

۲۲۰۱. ملاحظات برنامه ریزی

در برنامه ریزی کارها، حسابرسان داخلی باید موارد زیر را مد نظر قرار دهند:

- استراتژی‌ها و اهداف عملیاتی فعالیت مورد بررسی و روش‌هایی که به کمک آنها، عملکرد فعالیت کنترل می‌شود.

استانداردهای بین‌المللی
کار حرفه‌ای حسابرسی داخلی

- ریسک‌های با اهمیت اهداف فعالیت، منابع و عملیات و روش‌هایی که اثرات بالقوه ریسک را در حد قابل قبول نگه می‌دارد.
- مناسب و اثر بخش بودن فرآیندهای نظام راهبری، مدیریت ریسک و کنترل فعالیت در مقایسه با یک مدل یا چارچوب مربوط.
- فرصت‌های بهبود با اهمیت در مورد فرآیندهای نظام راهبری، مدیریت ریسک و کنترل فعالیت.

۲۲۰۱-الف-۱. هنگام برنامه‌ریزی یک کار برای اشخاص خارج از سازمان، حسابرسان داخلی باید تفاهم نام‌های در مورد اهداف، حدود رسیدگی، مسئولیت‌ها و سایر انتظارات مشتمل بر محدودیت در مورد توزیع نسخ گزارش‌ها و دسترسی به اسناد مورد لزوم تنظیم و تدوین کنند.

۲۲۰۱-م-۱. حسابرسان داخلی باید جهت ارائه خدمات مشاوره‌ای، در مورد اهداف، حدود رسیدگی، مسئولیت‌ها و سایر انتظارات با مشتریان به تفاهم برسند. برای کارهای با اهمیت این تفاهم باید مستندسازی شود.

۲۲۱۰. اهداف عملیاتی کارها

اهداف عملیاتی هر کاری باید تدوین شود.

۲۲۱۰-الف-۱. حسابرسان داخلی باید ارزیابی اولیه‌ای از ریسک‌های مربوط به فعالیت مورد رسیدگی انجام دهند. اهداف عملیاتی کار باید نتایج این ارزیابی را منعکس نماید.

استانداردهای بین‌المللی کار حرفه‌ای حسابرسی داخلی

- ۲۲۱۰-الف-۲. حسابرسان داخلی باید هنگام تدوین اهداف عملیاتی کار، احتمال اشتباهات، تقلب، عدم رعایت قوانین و مقررات و سایر نارسایی‌های بااهمیت را مد نظر قرار دهند.
- ۲۲۱۰-الف-۳. برای ارزیابی نظام راهبری، مدیریت ریسک و کنترل‌ها، معیارهای مناسب مورد نیاز است. حسابرسان داخلی باید مشخص کنند که مدیریت و یا هیأت مدیره تا چه حد معیار مناسب برای تشخیص تحقق اهداف کلی و عملیاتی تدوین کرده است. در صورت مناسب بودن معیارها، حسابرسان داخلی باید این معیارها را در ارزیابی‌ها بکار برند. در صورت عدم مناسب بودن معیارها حسابرسان داخلی باید با همکاری مدیریت، معیارهای مناسب جهت ارزیابی شناسایی کنند.

تفسیر

انواع معیارها می‌تواند شامل موارد زیر باشد:

- ❖ داخلی (از قبیل: خط مشی‌ها و روش‌های سازمان).
 - ❖ خارجی (از قبیل: قوانین و مقررات وضع شده توسط مراجع ذی‌صلاح).
 - ❖ راهنمای امور (از قبیل: رهنمودهای صنعت و حرفه‌ای).
- ۲۲۱۰-م-۱. اهداف عملیاتی کارهای مشاوره‌ای باید فرآیندهای نظام راهبری، مدیریت ریسک و کنترل را تا حدی که با مشتری توافق شده در برگیرد.
- ۲۲۱۰-م-۲. اهداف عملیاتی کارهای مشاوره‌ای باید با ارزش‌ها، راهبردها و اهداف عملیاتی سازمان مطابقت داشته باشد.

استانداردهای بین‌المللی
کار حرفه‌ای حسابرسی داخلی

۲۲۲۰. حدود رسیدگی

حدود رسیدگی باید برای تحقق اهداف عملیاتی حسابرسی کفایت کند.

۲۲۲۰-الف-۱. حدود رسیدگی باید با توجه به سیستم‌ها، ثبت‌ها، کارکنان، و دارایی‌های فیزیکی مربوط، مشتمل بر دارایی‌های تحت کنترل اشخاص ثالث، تعیین شود.

۲۲۲۰-الف-۲. چنانچه فرصت‌های ارائه خدمات مشاوره‌ای با اهمیت هنگام ارائه خدمات اطمینان دهی پیش آید، انتظار می‌رود یک تفاهم نامه ویژه در مورد اهداف عملیاتی، حدود رسیدگی، مسئولیت‌های مربوط و سایر انتظارات تنظیم شده و نتایج کار مشاوره‌ای مطابق استانداردهای مشاوره گزارش گردد.

۲۲۲۰-م-۱. در اجرای کارهای مشاوره‌ای، حسابرسان داخلی باید از کفایت حدود رسیدگی با توجه به اهداف مورد توافق اطمینان حاصل نمایند. اگر حسابرسان داخلی هنگام کار تغییراتی را در مورد دامنه رسیدگی به عمل آورند، باید این تغییرات را به منظور مشخص کردن ادامه کار با مشتری در میان گذارند.

۲۲۲۰-م-۲. حسابرسان داخلی باید در انجام کارهای مشاوره‌ای، به کنترل‌های هماهنگ با اهداف کار توجه کنند و در مورد کنترل‌های با اهمیت هوشیار باشند.

استانداردهای بین‌المللی
کار حرفه‌ای حسابرسی داخلی

۲۲۳۰. تخصیص منابع

حسابرسان داخلی باید منابع مناسب و کافی را برای دستیابی به اهداف عملیاتی حسابرسی، مبتنی بر ارزیابی ماهیت و پیچیدگی هر کار، محدودیت‌های زمانی و منابع در اختیار، تعیین کنند.

تفسیر

- ❖ واژه "مناسب" به دانش، مهارت‌ها و سایر شایستگی‌های مورد نیاز برای انجام کار، اشاره دارد.
- ❖ واژه "کافی" به کمیت منابع مورد نیاز برای انجام کار با مراقبت حرفه‌ای مقتضی، اشاره دارد.

۲۲۴۰. برنامه رسیدگی

حسابرسان داخلی باید برنامه‌ای را تدوین کنند که اهداف عملیاتی حسابرسی را محقق سازد.

۲۲۴۰-الف-۱. برنامه‌های رسیدگی باید روش‌های شناسایی، تجزیه و تحلیل، ارزیابی و مستند سازی اطلاعات را در حین کار، شامل شود. برنامه رسیدگی باید قبل از اجرا تصویب شده و هرگونه اصلاحاتی در مورد آن نیز بی‌درنگ باید به تصویب برسد.

۲۲۴۰-م-۱. برنامه‌های رسیدگی در مورد خدمات مشاوره‌ای ممکن است از نظر شکل و محتوا بر حسب ماهیت کار متفاوت باشند.

استانداردهای بین‌المللی
کار حرفه‌ای حسابرسی داخلی

۲۳۰۰. انجام رسیدگی‌ها

حسابرسان داخلی باید برای تحقق اهداف عملیاتی حسابرسی، اطلاعات کافی را شناسایی، تجزیه و تحلیل، ارزیابی و مستند سازی نمایند.

۲۳۱۰. شناسایی اطلاعات

حسابرسان داخلی باید برای تحقق اهداف عملیاتی کار، اطلاعات کافی، قابل اتکا، مربوط و مفید را شناسایی کنند.

تفسیر

اطلاعات کافی، اطلاعاتی واقعی، مناسب و قانع‌کننده است که بر اساس آن شخصی آگاه و محتاط، به همان نتایجی برسد که حسابرس به آن دست می‌یابد. اطلاعات قابل اتکا، بهترین اطلاعات بدست آمده از طریق بکارگیری تکنیک‌های مناسب حسابرسی است. اطلاعات مربوط، از مشاهدات و توصیه‌های مربوط به کار حسابرسی پشتیبانی کرده و با اهداف کار مذکور مطابقت دارد. اطلاعات سودمند به تحقق اهداف کلی سازمان کمک می‌کند.

۲۳۲۰. تجزیه و تحلیل و ارزیابی

حسابرسان داخلی باید نتیجه‌گیری‌ها و جمع‌بندی‌ها را بر پایه تجزیه و تحلیل و ارزیابی‌های مناسب قرار دهند.

استانداردهای بین‌المللی
کار حرفه‌ای حسابرسی داخلی

۲۳۳۰. مستند سازی اطلاعات

حسابرسان داخلی باید اطلاعات کافی، قابل اتکا، مربوط و سودمند را جهت پشتیبانی از نتیجه‌گیری‌ها و جمع‌بندی‌ها مستند سازی نمایند.

۲۳۳۰-الف-۱. رئیس حسابرسی داخلی باید دسترسی به اسناد رسیدگی (شواهد حسابرسی) را کنترل کند. رئیس حسابرسی داخلی باید قبل از ارائه چنین اسناد و مدارکی به اشخاص خارجی، مجوز لازم را از مدیریت ارشد اخذ نموده و یا با مشاور حقوقی در این مورد مشورت نماید.

۲۳۳۰-الف-۲. رئیس حسابرسی داخلی باید الزامات نگهداری اسناد رسیدگی را مشخص کند. صرف نظر از وسیله‌ای که در آن اسناد مذکور نگهداری می‌شود. این الزامات باید با رهنمودها، مقررات و دیگر الزامات ایجاد شده توسط سازمان مطابقت داشته باشد.

۲۳۳۰-م-۱. رئیس حسابرسی داخلی باید سیاست‌های حاکم بر نگهداری اسناد رسیدگی مربوط به خدمات مشاوره‌ای و همچنین ارائه آنها به اشخاص داخلی و خارجی را تدوین کند. این سیاست‌ها باید با رهنمودها، مقررات و دیگر الزامات ایجاد شده توسط سازمان مطابقت داشته باشد.

استانداردهای بین المللی
کار حرفه‌ای حسابرسی داخلی

۲۳۴۰. سرپرستی کار

کارها باید به نحو مناسب، جهت حصول اطمینان از تحقق اهداف عملیاتی، تضمین کیفیت و تخصیص منابع انسانی لازم، سرپرستی شوند.

تفسیر

میزان سرپرستی لازم، به مهارت و تجربه حسابرسان داخلی و پیچیدگی کار بستگی دارد. صرف نظر از این که سرپرستی کار توسط رئیس حسابرسی داخلی یا یکی از اعضای تیم حسابرسی داخلی صورت گیرد، مسئولیت کلی سرپرستی کار به عهده رئیس حسابرسی داخلی است. ممکن است یکی از اعضای باتجربه‌ی کافی در تیم حسابرسی داخلی، برای مرور کار مربوط تعیین شود. شواهد مناسب سرپرستی، مستند سازی و نگهداری می‌شود.

۲۴۰۰. گزارش نتایج رسیدگی

حسابرسان داخلی باید نتایج رسیدگی‌ها را گزارش کنند.

۲۴۱۰. معیارهای گزارش دهی

گزارش باید مشتمل بر اهداف عملیاتی کار حسابرسی، دامنه عملیات و نتایج رسیدگی‌ها باشد.

۲۴۱۰-الف-۱. گزارش نهایی نتایج رسیدگی باید مشتمل بر نتیجه‌گیری‌ها و توصیه‌های کاربردی و یا برنامه‌های اقدامات اجرایی باشد. انتظار می‌رود حسب اقتضا، اظهار نظر حسابرسان داخلی ارائه شود. اظهار نظر باید با توجه به انتظارات مدیریت ارشد، هیأت مدیره و سایر ذی‌نفعان ارائه شده و توسط اطلاعات کافی، قابل اتکا، مربوط و سودمند پشتیبانی گردد.

استانداردهای بین‌المللی
کار حرفه‌ای حسابرسی داخلی

تفسیر

اظهار نظر در مورد یک کار می‌تواند اولویت‌بندی‌ها، نتیجه‌گیری‌ها یا سایر توصیفات نتایج رسیدگی باشد. چنین کاری ممکن است در ارتباط با کنترل‌های یک فرآیند مشخص، ریسک یا واحد کسب و کار باشد. تدوین چنین اظهار نظراتی مستلزم بررسی نتایج رسیدگی و اهمیت آنها است (اهمیت نتایج رسیدگی).

۲۴۱۰-الف-۲. حسابسان داخلی ترغیب می‌شوند که انجام رضایت‌بخش رسیدگی‌ها را در گزارش‌ها منعکس نمایند.

۲۴۱۰-الف-۳. هنگام ارائه نتایج رسیدگی به اشخاص خارج از سازمان، محدودیت‌های توزیع و استفاده از نتایج رسیدگی باید در گزارش درج شود.

۲۴۱۰-م-۱. گزارش پیشرفت کار و نتایج کارهای مشاوره‌ای، با توجه به ماهیت کار و نیازهای مشتری، از نظر شکل و محتوا با یکدیگر تفاوت دارند.

۲۴۲۰. کیفیت گزارش

گزارش‌ها باید دقیق، بی‌طرفانه، شفاف، مختصر، سازنده، کامل و به‌موقع باشند.

استانداردهای بین‌المللی
کار حرفه‌ای حسابرسی داخلی

تفسیر

- ❖ گزارشدهی‌های دقیق، عاری از اشتباهات و تعریفات با اهمیت بوده و بر اساس واقعیت‌های موجود تدوین می‌شوند.
- ❖ گزارشدهی‌های بی‌طرفانه، منصفانه، غیر مغرضانه و غیر جانب‌دارانه بوده و منعکس‌کننده نتایج حاصل از ارزیابی منصفانه همه واقعیت‌ها و رویدادهای مربوط هستند.
- ❖ گزارشدهی‌های شفاف، منطقی و به آسانی قابل فهم بوده و در تدوین آنها از بکارگیری ادبیات فنی غیر ضروری خودداری شده و همه اطلاعات مربوط و با اهمیت را ارائه می‌دهند.
- ❖ در گزارشدهی‌هایی مختصر، مستقیماً به موضوع مورد نظر پرداخته شده و از پیچیدگی، درج جزئیات زائد و اطاله کلام اجتناب می‌گردد.
- ❖ گزارشدهی‌های سازنده، برای مشتری سودمند بوده و در جایی که سازمان احتیاج دارد به آن کمک می‌کند.
- ❖ در گزارشدهی‌های کامل، از بیان هیچ نکته‌ای که برای آگاهی مخاطب ضروری است، کوتاهی نشده و مشتمل بر همه اطلاعات و مشاهدات با اهمیت و مربوط جهت پشتیبانی از نتیجه‌گیری‌ها و پیشنهادها می‌باشد.
- ❖ گزارش‌های به موقع، گزارش‌های بهنگام و در راستای مصلحت سازمان بوده و به اهمیت موضوعات و لزوم آگاهی و دستور مدیریت در رابطه با انجام اقدامات اصلاحی مناسب، بستگی دارد.

استانداردهای بین‌المللی
کار حرفه‌ای حسابرسی داخلی

۲۴۲۱. اشتباهات و قصور (از قلم افتادگی‌ها)

اگر گزارش نهایی شامل اشتباه یا قصور (از قلم افتادگی‌ها) با اهمیتی باشد، رئیس حسابرسی داخلی باید اطلاعات اصلاح شده را به تمامی اشخاصی که گزارش اصلی را دریافت کرده‌اند، گزارش کند.

۲۴۳۰. استفاده از جمله‌ی "انجام شده طبق استانداردهای بین‌المللی کار حرفه‌ای حسابرسی داخلی"

استفاده از جمله‌ی "انجام شده طبق استانداردهای بین‌المللی کار حرفه‌ای حسابرسی داخلی"، صرفاً زمانی مناسب است که نتایج برنامه بهبود و اطمینان‌دهی در مورد کیفیت این ادعا را پشتیبانی کند.

۲۴۳۱. افشای عدم پیروی یا عدم مطابقت

در صورت عدم پیروی از تعریف حسابرسی داخلی، آیین رفتار حرفه‌ای یا استانداردهای مؤثر بر کاری مشخص، موارد زیر باید در گزارش نتایج رسیدگی درج شود:

- مواردی از آیین رفتار حرفه‌ای (اصول یا ضوابط رفتاری) یا استانداردها که به طور کامل پیروی نشده است.
- دلیل یا دلایل عدم پیروی.
- آثار عدم پیروی بر کار و گزارش نتایج رسیدگی.

۲۴۴۰. انتشار نتایج

رئیس حسابرسی داخلی باید نتایج رسیدگی را به اشخاص مناسب گزارش کند.

استانداردهای بین‌المللی
کار حرفه‌ای حسابرسی داخلی

تفسیر

رئیس حسابرسی داخلی مسئول بررسی و تصویب نهایی نتایج رسیدگی، قبل از انتشار، و تصمیم‌گیری در مورد مخاطب گزارش مربوط و چگونگی انتشار آن است.

۲۴۴۰-الف-۱. رئیس حسابرسی داخلی مسئول گزارش نتایج نهایی رسیدگی به اشخاصی است که می‌توانند اطمینان دهند نتایج مذکور مورد توجه قرار می‌گیرد.

۲۴۴۰-الف-۲. چنانچه منع قانونی و الزامات مقرراتی وجود نداشته باشد، رئیس حسابرسی داخلی قبل از ارائه نتایج رسیدگی به اشخاص خارج از سازمان باید:

- ریسک بالقوه متوجه سازمان را ارزیابی کند.
- به نحو مقتضی با مدیریت ارشد و یا مشاور حقوقی مشورت کند.
- با محدود کردن استفاده از نتایج رسیدگی، پخش اطلاعات مربوط را کنترل کند.

۲۴۴۰-م-۱. رئیس حسابرسی داخلی مسئول گزارش نتایج نهایی خدمات مشاوره‌ای به مشتریان است.

۲۴۴۰-م-۲. هنگام ارائه خدمات مشاوره‌ای، موارد مرتبط با نظام راهبری، مدیریت ریسک و کنترل ممکن است شناسایی شود. هر گاه این موارد برای سازمان با اهمیت بودند، باید به مدیریت ارشد و هیأت مدیره گزارش شوند.

استانداردهای بین‌المللی
کار حرفه‌ای حسابرسی داخلی

۲۴۵۰. اظهار نظرهای کلی

هنگامی که اظهار نظری کلی ارائه می‌شود، باید استراتژی‌ها، اهداف عملیاتی، ریسک‌های سازمان، انتظارات مدیریت ارشد، هیئت مدیره و سایر ذی‌نفعان مد نظر قرار گیرد. اظهار نظر کلی باید توسط اطلاعات کافی، قابل اتکا، مربوط و سودمند پشتیبانی گردد.

تفسیر

گزارش نتایج رسیدگی مشتمل بر موارد زیر خواهد بود:

- ❖ دامنه‌ی رسیدگی، مشتمل بر دوره‌ی زمانی مورد اظهار نظر.
- ❖ محدودیت‌های مربوط به دامنه‌ی رسیدگی.
- ❖ توجه به همه پروژه‌های مرتبط، مشتمل بر اتکا به گزارش‌های سایر ارائه‌کنندگان خدمات اطمینان دهی.
- ❖ خلاصه‌ای از اطلاعاتی که از اظهار نظر پشتیبانی می‌کند.
- ❖ ریسک یا چارچوب کنترل یا سایر معیارهای مورد استفاده به عنوان مبنای اظهار نظر کلی.
- ❖ اظهار نظر کلی، قضاوت حرفه‌ای یا نتیجه‌گیری حاصل.

دلایل اظهار نظر کلی نامطلوب باید بیان شود.

استانداردهای بین‌المللی کار حرفه‌ای حسابرسی داخلی

۲۵۰۰. نظارت بر پیشرفت

رئیس حسابرسی داخلی باید سیستمی به منظور نظارت بر حل و فصل نتایج رسیدگی‌های گزارش شده به مدیریت، ایجاد و از آن مراقبت کند.

۲۵۰۰-الف-۱. رئیس حسابرسی داخلی باید فرآیندی را جهت پیگیری مفاد گزارش حسابرسی ایجاد نماید تا از اجرای مؤثر اقدامات مدیریت و یا قبول ریسک عدم اقدام توسط مدیریت اطمینان حاصل نموده و آن را نظارت کند.

۲۵۰۰-م-۱. فعالیت حسابرسی داخلی باید بر حل و فصل نتایج خدمات مشاوره‌ای ارائه شده، همان طور که با مشتری توافق گردیده، نظارت کند.

۲۶۰۰. گزارش پذیرش ریسک‌ها

هنگامی که رئیس حسابرسی داخلی به این نتیجه برسد که مدیریت ارشد، سطحی از ریسک که ممکن است برای سازمان غیر قابل قبول باشد را پذیرفته، در این صورت باید این مسئله را با مدیریت ارشد در میان گذارد. اگر رئیس حسابرسی داخلی تشخیص دهد که مسئله مذکور حل و فصل نشده، باید آن را به هیأت مدیره گزارش کند.

تفسیر

شناسایی ریسک پذیرفته شده توسط مدیریت، می‌تواند از طریق خدمات اطمینان‌دهی و مشاوره‌ای، نظارت بر پیشرفت اقدامات به عمل آمده توسط مدیریت، مانند نتیجه کارهای قبلی یا سایر ابزارها، صورت گیرد. مسئولیت حل و فصل ریسک، به عهده رئیس حسابرسی داخلی نیست.

فهرست انتشارات
مرکز آموزش و تحقیقات حسابداری و حسابرسی حرفه‌ای
جامعه حسابداران رسمی ایران

شماره نشریه	عنوان نشریه
۱	پرسش‌های چهار گزینه‌ای حسابرسی
۲	پرسش و پاسخ‌های مالیاتی
۳	آشنایی با جامعه حسابداران رسمی ایران
۴	مجموعه قانون و مقررات جامعه حسابداران رسمی ایران
۵	آیین رفتار حرفه‌ای
۶	چک‌لیست‌های قانون تجارت و قانون محاسبات عمومی
۷	دستورالعمل حسابرسی
۸	دستورالعمل تهیه و تنظیم پرونده و گزارش حسابرسی مالیاتی
۹	دیباچه‌ای بر حقوق مدنی
۱۰	حسابداری اموال، ماشین‌آلات و تجهیزات: بر پایه استانداردهای حسابداری
۱۱	مبانی ارزیابی سهام
۱۲	راهنمای بکارگیری استانداردهای حسابداری (۱) - گزارش حسابرس درباره‌ی صورتهای مالی (استانداردهای حسابرسی بخش‌های ۷۰۰، ۷۰۵ و ۷۰۶)
۱۳	آیین رفتار حرفه‌ای برای حسابداران حرفه‌ای
۱۴	راهنمای بکارگیری استانداردهای حسابداری (۱) - استاندارد شماره ۱۶
۱۵	حسابداری سرمایه‌گذارها - جلد نخست
۱۶	راهنمای بکارگیری استانداردهای بین‌المللی حسابرسی در حسابرسی واحدهای تجاری کوچک و متوسط (کتاب دوم - رهنمودهای عملی)
۱۷	بایدها و نبایدها در پذیرش و نخستین کاربری استانداردهای بین‌المللی گزارشگری مالی
۱۸	استاندارد بین‌المللی گزارشگری مالی شماره ۶ اکتشاف و ارزیابی منابع معدنی

**INTERNATIONAL STANDARDS
FOR THE PROFESSIONAL PRACTICE
OF INTERNAL AUDITING (STANDARDS)**

Revised: October 2016

Effective: January 2017

Translated by: Hamidreza Arjmandi, (DBA)

Member of: Iranian Association of Certified Public Accountants

*Iranian Association of Certified Public Accountants (IACPA)
Center for Professional Accounting and Auditing Studies and Training*

2017